

Lokaal beleid buitenschoolse opvang en activiteiten

*Advies over het voorontwerp van besluit over het lokaal
beleid buitenschoolse opvang en activiteiten en over
overgangsbepalingen*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies op vraag van Wouter Beke, Vlaamse minister van Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding op 17/07/2020

**Uitgebracht door de Raad Basisonderwijs op 9 september 2020 met
eenparigheid van stemmen**

Vorbereiding: toelichting bij de adviesvraag door David Vits (kabinet Beke) op
21 augustus 2020, werkgroep Buitenschoolse opvang op 27 augustus 2020
onder voorzitterschap van Bart Van Dijck en Anne Verhoeven (a.i.)

Dossierbeheerder: Katrien Persoons

1 Buitenschoolse opvang en activiteiten

1.1 Van conceptnota naar decreet

Het Vlaams Parlement gaf op 24 april 2019 zijn goedkeuring aan het decreet houdende 'de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten'. Dat decreet bouwt verder op de Staten-Generaal Opvang en Vrije tijd van Schoolkinderen (2014) en op de conceptnota van de Vlaamse Regering over de krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van kinderen (2015). De Vlor bracht een advies uit over die conceptnota.¹

1.2 Eerste uitvoeringsbesluiten

In juli 2020 keurde de Vlaamse Regering twee voorontwerpen van uitvoeringsbesluiten bij dit decreet goed. Het gaat om volgende besluiten:

- Besluit over het lokaal beleid buitenschoolse opvang en activiteiten en overgangsbepalingen
- Besluit tot toekenning van een kwaliteitslabel aan organisatoren kleuteropvang

Beide voorontwerpen van besluit worden voor advies voorgelegd aan de Vlor. Daarmee gaat de minister in op een expliciete vraag van de Vlor.²

De raad waardeert dat alle belanghebbenden in onderwijs (inrichters van onderwijs, personeel, ouders, directeurs en sociaal-culturele organisaties) geraadpleegd worden over de concretisering van de bepalingen in het decreet. Er volgen nog besluiten in de toekomst. De Vlor wenst ook dan om advies gevraagd te worden.

1.3 Focus van dit advies

Dit advies focust op het besluit over het lokaal beleid en overgangsbepalingen.

De partners in de Vlor stellen de essentie van het besluit niet in vraag. Ze wijzen wel op een aantal bezorgdheden en knelpunten vanuit onderwijs.

De adviesvrager zal daarbij merken dat een aantal boodschappen in dit advies niet nieuw zijn. Ze sluiten aan bij de vele zorgen en vragen die de Vlor ook al bij de conceptnota formuleerde. Die bleven echter onbeantwoord. Het gebrek aan overleg met alle onderwijspartners in de fase na de conceptnota ging voorbij aan de realiteit dat onderwijs een grote speler is in de organisatie van buitenschoolse kinderopvang.³

---

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over de conceptnota over de opvang en vrije tijd van schoolkinderen](#), 30 september 2015.

² De raad vroeg aan de minister om advies te kunnen geven op de uitvoeringsbesluiten bij het decreet over buitenschoolse opvang en activiteiten in zijn [brief](#) op 27 maart 2019. Hij herhaalde die vraag toen vertegenwoordigers van Kind en Gezin het decreet kwamen toelichten op de vergadering van de Raad Basisonderwijs op 5 februari 2020.

³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad basisonderwijs. [Brief aan de ministers Crevits en Vandeuren als reactie op het voorstel van decreet houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten](#), 27 maart 2019.

2 Onduidelijkheid over totaalpakket subsidies

Het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding voorziet 6,3 miljoen euro aan bijkomende middelen. Het is op dit moment echter nog niet duidelijk wat het totaalpakket van de subsidies aan de lokale besturen zal zijn.

Dit zijn de bezorgdheden van de raad:

- Te lange onduidelijkheid kan de dynamiek en het enthousiasme over het decreet temperen;
- Indien de budgettaire mogelijkheden beperkt blijken, legt dit een hypotheek op het waarborgen van kwaliteitsvolle opvang dat voor elk kind toegankelijk en betaalbaar is.

De Vlor roept op om het vervolgbesluit snel vorm te geven zodat de decretaal bepaalde subsidie verder geregeld wordt. Het huidige uitvoeringsbesluit is een noodzakelijke stap om de uitvoering van het decreet vanaf 1 januari 2021 te realiseren, maar het focust uitsluitend op de meest dringende punten.

3 Rol beleidsdomein Onderwijs en Vorming en scholen

Opvang voor en na school en tijdens de middagpauze is geen decretale opdracht van onderwijs: hiervoor worden geen werkings- en omkaderingsmiddelen voorzien. Het is en blijft onaanvaardbaar dat momenteel middelen die voor het onderwijs bestemd zijn, ingezet worden voor buitenschoolse opvang.⁴ Toch nemen heel wat scholen vanuit een sterke maatschappelijke verwachting deze opdracht op waardoor scholen de facto belangrijke spelers in de organisatie van buitenschoolse opvang worden. In die zin is het wenselijk dat scholen sterk betrokken partners zijn in het lokale beleid.

3.1 Subsidies

We vragen duidelijkheid over de inbreng van andere beleidsdomeinen in de subsidies aan de lokale besturen. Van waar zullen de bijkomende subsidies komen en hoe groot zal ieders inbreng zijn?

De raad is bezorgd omdat in de nota bij het BVR in de richting van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming wordt gekeken (zie toelichting bij art.6). In geen geval kunnen de budgetten van Onderwijs en Vorming hiervoor dienen, zeker niet in de huidige besparingscontext.

3.2 Overleg tussen de beleidsdomeinen

Het is voor de Vlor niet duidelijk welke rol het beleidsdomein Onderwijs en Vorming speelt bij de uitvoering van het decreet. Co-creatie en eigenaarschap vanuit onderwijs is nodig om het intersectorale karakter van het decreet te kunnen realiseren.

In dat verband verwijzen we naar de aankondiging van minister Weyts op 23 januari 2020 in de Commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement dat hij de komende maanden overleg zou

---

⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over de conceptnota over de opvang en vrije tijd van schoolkinderen](#), 30 september 2015 en Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over een toekomstplan voor het basisonderwijs](#), 8 maart 2017.

plegen met minister Beke naar aanleiding van enkele vragen over de ‘middagtaken’. Het is niet duidelijk of daarrond intussen stappen genomen zijn (zie ook volgend punt).

3.3 Middagopvang

We zien in het decreet en in dit uitvoeringsbesluit geen oplossing voor een groot pijnpunt binnen onderwijs: de organisatie van middagtoezicht. Er is nog steeds geen sluitend decretaal systeem voor het organiseren van middagtoezicht, noch voor het budget noch voor de omkadering. Dit decreet sluit weliswaar niet uit dat een lokaal bestuur de organisatie van het middagtoezicht meeneemt in zijn regierol maar het koppelt er geen subsidies aan. Het decreet impliceert op die manier dat middagtoezicht tot de opdracht van de school behoort. Dat is in strijd met de onderwijsregelgeving.⁵

4 Samenspel flankerend onderwijsbeleid en regierol lokale besturen

De verhouding tussen de regierol van de gemeenten en het flankerend onderwijsbeleid moet opgehelderd worden. Het is niet duidelijk of de regierol van de lokale besturen de regelgeving van flankerend onderwijsbeleid vervangt op vlak van voor- en naschoolse opvang. Het gaat dan concreet over de vergoeding van de toezichters. Hoe zal bovendien de regierol zich verhouden tot de sociale voordelen? We stellen vast dat lokale besturen heel verschillende beleidskeuzes maken wanneer het over het toekennen van sociale voordelen gaat.

De onderwijsverstrekkers willen hierover met VVSG in overleg gaan. De gewijzigde subsidiëring van de lokale besturen en de feitelijke inkrimping van de budgetten voor flankerend onderwijsbeleid⁶ zal de vraag doen rijzen of gemeenten hun regiefunctie, die tegemoet komt aan de noden van scholen van alle netten, nog zullen kunnen opnemen.

5 Ondersteuning en coaching van lokale besturen

Voor de Vlor is het belangrijk dat de ondersteuning en coaching van de lokale besturen zich richt op:

- het ontwikkelen van een visie, in het bijzonder op de kwaliteit van de buitenschoolse opvang;
- het opbouwen van competenties;
- het versterken van de bestuurskracht.

---

⁵ Het decreet Basisonderwijs bepaalt niet dat er middagtoezicht moet worden georganiseerd. Het zijn de schoolbesturen die deze service aan de kinderen/ouders kunnen aanbieden. Bovendien valt het houden van middagtoezicht onder de lijst van taken die niet tot het opdrachtenpakket van het personeel kunnen behoren. De onderwijsopdracht van leraren valt samen met de normale aanwezigheid van de leerlingen (onderwijstijd) (zie Besluit betreffende de opdracht van het personeel in het basisonderwijs).

⁶ Een aantal gemeenten kunnen sinds 2014 ook geen aanspraak meer maken op extra middelen. Bovendien ontbreekt een indexering van de middelen, wat op termijn een besparing betekent. Zie ook: Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de gevolgen van de wijziging subsidiëring lokale besturen voor het flankerend onderwijsbeleid](#), 26 februari 2015.

Het is ook nodig om tussen de partners een echt verhaal van samenwerking te creëren. Dat hangt niet alleen af van de beschikbare middelen. Het is dan ook positief dat het lokaal bestuur en het lokaal samenwerkingsverband bij de uitvoering van hun opdracht beroep zullen kunnen doen op ondersteuning en coaching vanuit het agentschap Opgroeien. Dat moet een bijdrage leveren aan de doelstelling om kwaliteitsvolle, betaalbare en toegankelijke opvang te voorzien. De Vlor is echter ook bezorgd over de taakbelasting voor directies of hun vertegenwoordigers om actief deel te nemen aan het lokaal samenwerkingsverband gezien de uitgebreide opdracht daarvan.

De Vlor is zeker bereid om gericht input te geven voor het inspiratiekader voor een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse activiteiten, zoals voorzien in het decreet.

Katrien Persoons
secretaris Raad Basisonderwijs

Anne Verhoeven
voorzitter Raad Basisonderwijs